

Thông điệp vượt thời gian của “pháp luân thường chuyển”

ISSN: 2734-9195 14:35 04/10/2025

Trong kho tàng Phật học, cụm từ “Pháp luân thường chuyển” mang ý nghĩa biểu tượng đặc biệt, gắn liền với hình ảnh “bánh xe chính pháp” mà đức Phật khởi chuyển từ hơn 2.500 năm trước.

Từ buổi đầu tại vườn Lộc Uyển, khi đức Thế Tôn thuyết giảng bài kinh Chuyển Pháp Luân cho năm anh em Kiều Trần Như, bánh xe ấy đã được lăn đi, mở ra kỷ nguyên **giác ngộ** và giải thoát cho nhân loại.

Từ đó, chính pháp không chỉ tồn tại như một chân lý siêu việt, mà còn được chuyển lưu, được sống động trong từng bước chân hành trì của chư Tăng và hàng Phật tử. “Pháp luân thường chuyển” không đơn thuần là lời tán thán, mà còn là minh chứng cho sức sống bất diệt của giáo pháp: dẫu thế giới đổi thay, dẫu Phật nhập Niết bàn, chân lý Tứ Thánh đế và con đường Bát chính đạo vẫn thường hằng vận hành, như ngọn đèn soi sáng con đường ra khỏi khổ đau.

Bài kinh Chuyển Pháp Luân (Dhammacakkappavattana Sutta), bài thuyết pháp đầu tiên của đức Phật, được ghi lại trong Tương Ưng Bộ Kinh V (Samyutta Nikāya 56.11), Hòa thượng Minh Châu dịch Việt.

Đức Phật nói với năm anh em Kiều Trần Như:

“Này các Tỳ kheo, đây là Khổ Thánh đế: Sinh là khổ, già là khổ, bệnh là khổ, chết là khổ, sầu, bi, khổ, ưu, não là khổ, oán gặp nhau là khổ, ái biệt ly là khổ, cầu không được là khổ; tóm lại, năm thủ uẩn là khổ.

Đây là Tập Thánh đế: chính ái này đưa đến tái sinh, cấu hữu với hỷ và tham, tìm cầu hỷ lạc chỗ này chỗ kia, tức là dục ái, hữu ái, phi hữu ái.

Đây là Diệt Thánh đế: là sự đoạn tận không dư tàn, sự từ bỏ, xả ly, giải thoát, không còn chấp thủ đối với ái ấy.

Đây là Đạo Thánh đế: tức là con đường Thánh đạo tám ngành...”

Sau khi đức Phật giảng xong, kinh ghi lại rằng:

“Nhu vậy, này các Tỳ kheo, đối với những gì trước kia chưa từng nghe, nơi Ta sinh khởi pháp nhãn: ‘Bất cứ pháp gì được tập khởi, tất cả pháp ấy đều bị đoạn diệt.’”

Và ngay lúc đó, Ngài Kondañña (Kiều Trần Như) chứng đắc quả Dự lưu (Sotāpanna). Lúc ấy chư Thiên hân hoan thốt lên rằng:

“Bánh xe Chính pháp mà đức Thế Tôn đã chuyển, không Sa môn, Bà la môn, Ma vương, Phạm thiên hay bất cứ ai ở đời này có thể làm cho ngừng lại được.”

Đây chính là ý nghĩa của “pháp luân thường chuyển”: bánh xe chính pháp đã được đức Phật làm cho lăn đi, và từ đây, không ai có thể ngăn cản nó nữa.

“Pháp luân thường chuyển” có nghĩa là bánh xe chính pháp (Dhamma-cakka) luôn luôn vận hành, không ngừng nghỉ. Đây là một hình ảnh ẩn dụ trong Phật giáo:

Pháp luân (bánh xe pháp) là biểu tượng cho chính pháp của đức Phật, cho sự giác ngộ, cho chân lý Tứ diệu đế và con đường Bát chính đạo. Trong kinh điển, khi đức Phật thuyết bài kinh đầu tiên Chuyển Pháp Luân

(Dhammacakkappavattana Sutta) tại vườn Lộc Uyển, Ngài đã “làm cho bánh xe pháp lăn đi” – tức khai mở con đường giải thoát.

Thường chuyển nghĩa là vận hành mãi mãi, không ngừng nghỉ. Khi Phật còn tại thế, Ngài trực tiếp giảng dạy, làm cho pháp luân lăn đi. Sau khi Phật nhập Niết bàn, bánh xe pháp vẫn được chư tăng và hàng phật tử kế thừa, giữ gìn, truyền bá, khiến chính pháp luôn hiện hữu ở đời.

Nói cách khác, “Pháp luân thường chuyển” chính là chân lý giải thoát mà đức Phật khám phá ra luôn còn đó, luôn vận hành trong đời sống, được lưu truyền qua kinh điển, qua sự tu tập và truyền thừa.

Nếu hiểu theo nghĩa sâu, thì:

Chính pháp vốn không do ai tạo ra, mà là sự thật (như Tứ Thánh đế, Duyên khởi).

Dù Phật có xuất hiện hay không, pháp ấy vẫn tồn tại. Đức Phật chỉ là người khai thị để chúng sinh thấy rõ và thực hành.

Vì vậy, “pháp luân thường chuyển” nhắc chúng ta rằng sự thật giải thoát luôn hiện hữu, và sẽ mãi được tiếp nối qua người tu hành chân chính.

Tác giả: **Hoàng An Khánh**